

Welk zinsdeel in de rest van de zin geeft een antwoord op de vraag: wat of wie?

Bijna elke zin bestaat uit een onderwerp en een persoonsvorm.
Maar soms volstaan onderwerp en persoonsvorm niet om betekenis te geven aan een zin.
Er is dan een zinsdeel nodig dat extra informatie bevat.
Zonder dat extra zinsdeel verliest de zin (een deel van) zijn betekenis.

Sommige werkwoorden hebben nood aan een zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: wie of wat?

Bv. Onze juf geeft. → (wat?) → Onze juf geeft **les**.
Ik zag. → (wie?) → Ik zag **mijn buurman**.

Je kunt nagaan of je antwoord klopt door een proefje.
Stel de vraag: wie of wat + persoonsvorm + onderwerp?

Bv. Wat geeft onze juf? → les → (= iets)
Wie zag ik? → onze buurman → (= iemand)

Welk zinsdeel in de rest van de zin geeft een antwoord op de vraag: aan wie of voor wie?

Bijna elke zin bestaat uit een onderwerp en een persoonsvorm.
Maar soms volstaan onderwerp en persoonsvorm niet om betekenis te geven aan een zin.
Er is dan een zinsdeel nodig dat extra informatie bevat.
Zonder dat extra zinsdeel verliest de zin (een deel van) zijn betekenis.

Sommige werkwoorden hebben nood aan een zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: aan wie?

Bv. Mijn vriend heeft zijn huiswerk gegeven. → (aan wie?)
→ Mijn vriend heeft zijn huiswerk **aan de juf** gegeven.

Soms staat die *aan* of *voor* er niet!

Bv. De meester geeft vandaag huiswerk. → (aan wie?)
→ De meester geeft **ons** vandaag huiswerk.

Je kunt nagaan of je antwoord klopt door een proefje.
Stel de vraag: aan wie of voor wie + persoonsvorm + onderwerp?

Bv. Aan wie heeft mijn vriend zijn huiswerk gegeven? → aan de juf
Aan wie heeft de meester huiswerk gegeven? → (aan) ons

2

a **Maak de zinnen langer. Vul aan met een zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: wie of wat?**

1 Wydad vindt _____.

2 Zeno ziet _____.

3 Milos koopt _____.

b **Maak de zinnen langer. Vul aan met een zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag:**

▶ **wie of wat?**

en/of

▶ **aan wie of voor wie?**

1 Natasja geeft _____.

2 Zarah schenkt _____.

3 Thomas vertelt _____.

c **Markeer in de zinnen van oefening 2a en b:**

GEEL ▶ het onderwerp.

d **Onderstreep in elke zin de persoonsvorm.**

3

a **Lees de taalweter.**

i

Hoe kan ik zinnen aanvullen of afbouwen?

b

Je kunt een zin **aanvullen** door zinsdelen toe te voegen.

Bv. **Vampiers** zwerven.

→ **'s Nachts** zwerven **vampiers** **gillend over verlaten begraafplaatsen**.

↓
↓
↓
 Wanneer? Hoe? Waar?

Je kunt een zin **afbouwen** door zinsdelen weg te laten.

Bv. **De kinderen** hoorden **midden in de nacht** wolven **luid** hulpen **in het bos**.

↓
↓
↓
 Wanneer? Hoe? Waar?

→ De kinderen hoorden wolven hulen.

De zinsdelen die je toevoegt of weglaat, geven antwoord op vragen zoals:

> Waar?	> Hoe?	> Waarmee?
> Wanneer?	> Waarom?	> ...

b Vul het juiste zinsdeel in. Kies uit:

in de zomer – in het bos – voorzichtig

- 1 Het hutje staat _____ . **Waar?**
 - 2 Ik ga op vakantie _____ . **Wanneer?**
 - 3 Ik sluip _____ door de tuin. **Hoe?**
-

4 Maak de zinnen langer. Kijk naar het voorbeeld.

STAP 1: Voeg waar het kan enkele zinsdelen toe die antwoord geven op vragen als: wat, wie, aan of voor wie, waar, wanneer, hoe?

STAP 2: Baken het zinsdeel of de zinsdelen af met vinkjes.

STAP 3: Schrijf de vraagwoorden eronder.

1 Onder de tafel geeft Timo zijn broertje stiekem een schop.

2 Laura verzint _____

3 Hicham stuurt _____

5

a **Markeer in elke zin:**

GEEL

het onderwerp.

GROEN

het werkwoord of de werkwoorden die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt.

ROZE

het werkwoord en de andere woorden die zeggen hoe of wat het onderwerp is of wordt.

b **Onderstreep in elke zin de persoonsvorm.**c **Vul het zinnenschema aan en zoek een antwoord in de zin op de vragen: wie, wat, waar, wanneer, waarmee, aan of voor wie, hoe, waarom of waarvoor?****Schrijf het zinsdeel achter het juiste vraagwoord.****Duid het in de zin aan met vinkjes.****Schrijf het vraagwoord eronder.**

1

Onderwerp/rest van de zin													
Op zijn nieuwe fiets wordt Ewoud dit jaar kampioen. _____													
Werkwoord(en) + bij zijn of worden: ander(e) woord(en)	Andere zinsdelen												
_____	_____												
	<table border="1"> <tr> <td>Wat?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Waar?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Wanneer?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Waarmee/ waarop?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Aan of voor wie?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Hoe?</td> <td>_____</td> </tr> </table>	Wat?	_____	Waar?	_____	Wanneer?	_____	Waarmee/ waarop?	_____	Aan of voor wie?	_____	Hoe?	_____
Wat?	_____												
Waar?	_____												
Wanneer?	_____												
Waarmee/ waarop?	_____												
Aan of voor wie?	_____												
Hoe?	_____												

2

Onderwerp/rest van de zin													
Op het schoolplein geeft Tara elke dag een snoepje aan haar vriendin. _____													
Werkwoord(en) + bij <i>zijn</i> of <i>worden</i> : ander(e) woord(en)	Andere zinsdelen												
_____	_____												
	<table border="1"> <tr> <td>Wat?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Waar?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Wanneer?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Waarmee/ waarop?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Aan of voor wie?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Hoe?</td> <td>_____</td> </tr> </table>	Wat?	_____	Waar?	_____	Wanneer?	_____	Waarmee/ waarop?	_____	Aan of voor wie?	_____	Hoe?	_____
Wat?	_____												
Waar?	_____												
Wanneer?	_____												
Waarmee/ waarop?	_____												
Aan of voor wie?	_____												
Hoe?	_____												

3

Onderwerp/rest van de zin													
Eden is in zijn klas de beste rekenaar. _____													
Werkwoord(en) + bij <i>zijn</i> of <i>worden</i> : ander(e) woord(en)	Andere zinsdelen												
_____	_____												
	<table border="1"> <tr> <td>Wat?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Waar?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Wanneer?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Waarmee/ waarop?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Aan of voor wie?</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>Hoe?</td> <td>_____</td> </tr> </table>	Wat?	_____	Waar?	_____	Wanneer?	_____	Waarmee/ waarop?	_____	Aan of voor wie?	_____	Hoe?	_____
Wat?	_____												
Waar?	_____												
Wanneer?	_____												
Waarmee/ waarop?	_____												
Aan of voor wie?	_____												
Hoe?	_____												

1

Hoe kan ik zinsdelen vervangen?

b

Wil je een zin korter maken zonder de betekenis te veranderen?

Dan kun je het zinsdeel in sommige gevallen vervangen door een verwijswoord.

Bv. Ik geef **de brief met een geheime boodschap aan mijn beste vriendin**.

Ik geef **hem aan haar**.

b Maak de zinnen korter zonder de betekenis te veranderen. Vervang waar mogelijk een zinsdeel door een verwijswoord.

1 Vanuit Italië stuurde Isabelle haar tante een mooi kaartje.

2 Tante Els geeft Myra voor haar verjaardag een groot cadeau.

3 Vorige week kocht Michel brokken voor zijn hond.

4 Chiara wijst de toeristen de weg naar het museum.
